

РЕШЕНИЕ

№ 413

София, 23 март 2016 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

Върховният касационен съд на Република България, трето наказателно отделение, в открито съдебно заседание на .. деветнадесети ноември 2015 г. в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: .. Вероника Имова

ЧЛЕНОВЕ: .. Севдалин Мавров

.. Мая Цонева

при секретар .. Илияна Петкова и в присъствието на прокурора от ВКП ..Тома Комов....., като изслуша докладваното от съдията .. С. Мавров КНОХД № .. 1455 ../ .. 15 .. г. по описа на Върховния касационен съд, за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е образувано по касационни жалби от страна на подсъдимите М. А. М. и Е. С. А. срещу решение № 267 от 29.07.2015 г., постановено по ВНОХД № 1134/2014 г. по описа на Софийски апелативен съд.

С присъда от 26.03.2014 г. по НОХД № 3004/2014 г. на Софийски градски съд подсъдимите Е. С. А. и М. А. М. са признати за виновни в това, че на 04.03.2013 г., около 18:00 ч. в [населено място],[жк], местност „местност“, на около 400 м от [улица]в съучастие, като съизвършители, умишлено умъртвили П. С. Т., като убийството е на бременна жена, извършено по особено мъчителен начин, с особена жестокост и предумишлено – престъпление по чл. 116, ал. 1, т. 4, пр. 1, т. 6, пр. 2 и 3, т. 9, вр. чл. 115, вр. чл. 20, ал. 2, вр. ал. 1 от НК. На подсъдимите А. и М. съдът е определил наказания „доживотен затвор“, които на основание чл. 373, ал. 2 НПК във вр. чл. 58а, ал. 2 от НК е заменил с наказание лишаване от свобода в размер на 30 години за А. и 20 години лишаване от свобода за М..

На основание чл. 61, т. 2, вр. чл. 60, ал. 1 от ЗИНЗС съдът е определил първоначален строг режим за изтърпяване на наказанията.

На основание чл. 59, ал. 1 от НК е зачел и приспаднал предварителното задържане и периода на изпълнение на мерките за неотклонение „задържане под стража“ по отношение и на двамата подсъдими.

С присъдата всеки един от подсъдимите е осъден на основание чл. 45 от ЗЗД да заплати обезщетение за обезвреда на неимуществените вреди, причинени от деянието на гражданските ищци Т. И. Т. и С. П. Т. в размер от по 150 000 лева на всеки, ведно със законната лихва, считано от 04.03.2013 г.

Съдът е осъдил подсъдимите да заплатят разноските по делото, сторените от гражданските ищци разноски във връзка с процесуално представителство и се е произнесъл по веществените доказателства.

С въззивно решение № 267 от 29.07.2015 г. постановено по ВНОХД № 1134/2014 г. на Софийския апелативен съд първоинстанционната присъда е потвърдена.

В касационната жалба от страна на подсъдимия М. М. са релевирани доводи за неправилно приложение на материалния закон, допуснато съществено нарушение на процесуалните правила и явна несправедливост на наказанието. Твърди се, че е допуснато процесуално нарушение в досъдебното производство, което ограничило правата на защита и още повече – правото на М. на справедлив процес, което обстоятелство следвало да бъде отчетено от въззивния съд по повод възраженията на защитата при определяне на наказанието. Оспорва се приложението на чл. 58а от НК, в което се съзира нарушение. Твърди се, че въззивният съд не е изложил съображения относно наложеното наказание, по повод на което били направени възражения от защитата. Поддържа се, че не са взети предвид характерът и степента на участие на подсъдимия М. в инкриминираното деяние, изключителният му принос за разкриване на обективната истина по делото, стореното разказание, както и цялостното процесуално поведение на подсъдимия в подготвителната фаза на процеса, което довело до налагане на несправедливо наказание.

Оспорва се осъждането по предявената гражданска претенция за обезвреда на неимуществени вреди, като се твърди, че същата не е доказана, нито по основание, нито по размер, а уваженият размер – несправедлив.

Иска се изменяване на обжалваното решение в частта относно наказанието, като се изразява становище за справедливост на наказание лишаване от свобода, определено в рамките от 15 до 20 години и редуцирано с 1/3 по реда на чл. 58а, ал. 1 от НК.

В касационните жалби от страна на подсъдимия Е. А. са наведени доводи, съотнесими към всички касационни основания по чл. 348, ал. 1 от НПК.

Оспорва се деянието да е извършено при квалифициращите признаци по чл. 116, ал. 1, т. 6, пр. 2 и пр. 3 и т. 9 от НК. Предлага се да се приеме наличие на смесена вина, защото деецът е действал с умисъл - да сплаши пострадалата и по непредпазливост по отношение на настъпилия по-тежък резултат – нейната смърт. Твърди се, че са допуснати съществени нарушения на процесуалните правила, касаещи доказателствената дейност на въззивния съд. Явната несправедливост на наказанието се обосновава с ниска степен на обществена опасност на подсъдимия А., липсата на по-голям принос в осъществяване на престъплението от негова страна и съдействието му за разкриване на обективната истина.

Иска се, въз основа на изложеното, ВКС да упражни правомощията си и да преквалифицира деянието, като измени съдебния акт и в частта относно наказанието, като наложи лишаване от свобода от 15 до 20 години или да приложи чл. 55, ал. 1, т. 1 от НК.

В хода на касационното производство служебният защитник на подсъдимия М. и защитниците на подсъдимия А. поддържат изложеното в жалбите.

В съдебно заседание повереникът на частните обвинители и граждански ищци поддържа становище за неоснователност на касационните жалби, в каквато насока е представил и писмени бележки, с оглед на което моли атакуваното решение да бъде оставено в сила.

Прокурорът намира жалбите за неоснователни и моли въззивното решение да бъде оставено в сила.

Върховният касационен съд, като взе предвид посочените с жалбите основания и доводи, постановените съдебни актове и становищата на страните, намира следното:

Касационните жалби са НЕОСНОВАТЕЛНИ.

По жалбата от страна на подсъдимия М.:

Не може да бъде споделено оплакването за допуснато съществено процесуално нарушение, довело до ограничаване процесуалните права на подсъдимия, тъй като същото не почива на внимателен прочит на атакувания съдебен акт. Въззивният съд е извършил проверка в заявената насока при съблюдаване изискването на чл. 104 от НПК и в мотивите си /л. 123 от ВНОХД/ изрично е посочил, че отказът на първоинстанционния съд да кредитира с доверие информацията, съдържаща се в протоколите от проведени три следствени експеримента е правилен, тъй като същите са изключени от доказателствената съвкупност, поради това, че са негодни доказателствени източници. Отбелязано е още, че опорочените източници „не биха могли да се ползват във вреда на подсъдимите.“, препращайки към мотивите на първоинстанционния съд, че е недопустимо позоваването на информация, съдържаща се в установени като негодни доказателствени източници /л. 136 от ВНОХД/.

Тези констатации на въззивната инстанция кореспондират с осъществените процесуални действия при първоинстанционното разглеждане и решаване на делото, а именно с обстоятелството, че първоинстанционният съд /л. 154 от НОХД/ е изключил протоколите от извършените три следствени експеримента за проверка на данните, събрани при разпит на подсъдимия М., имащ по това време все още качество на свидетел. Впрочем, в мотивите на първоинстанционната присъда могат ясно да се проследят съображенията на съда, не само по въпроса защо протоколите са негодни доказателствени източници, но и във връзка със заявеното пред него /и понастоящем пред касационната инстанция/ твърдение, че изключените протоколи следва да бъдат ценени, тъй като съдържат информация в полза на подсъдимия М., която обосновава смекчаване на отговорността му.

Солидаризирайки се с изводите на предходните инстанции, касационният съдебен състав следва да подчертае безусловната недопустимост съдът да черпи информация, съдържаща се в негодни доказателствени източници, нито във вреда на подсъдимия, нито в негова полза, както по въпросите от предмета на делото, така и при индивидуализация на наказателната отговорност.

САС е изложил съображенията си за индивидуализация на наказанието по втората алтернативно предвидена възможност в санкционната част на чл. 116, ал. 1 от НК.

Доколкото в подкрепа на направеното оплакване за явна несправедливост на наложеното наказание са изложени данни за допуснато нарушение на закона с оглед определяне на наказание доживотен затвор и приложението на чл. 58а от НК,

Върховният касационен съд следва да даде отговор относно приложението на материалния закон.

Санкционната част на чл. 116, ал. 1 от НК предвижда алтернативна възможност за налагане на наказание лишаване от свобода от петнадесет до двадесет години, доживотен затвор или доживотен затвор без замяна.

Изводът на въззивният съд, че извършеното престъпление е изключително тежко е правилен. С такава тежест се характеризира това престъпление, което се отличава с изключително висока степен на обществена опасност на конкретното деяние и дееца, надхвърляща значително тази на обикновените случаи на престъпленията от съответния вид. Преценката по този въпрос винаги е фактическа, като за нея следва да се съобразява личността на подсъдимия и пострадалия, обстоятелствата, които характеризират деянието, начинът на извършването му и последиците от него. Именно това е сторил въззивният съд, за което противно на понастоящем заявеното от касатора е изложил съображенията си /л. 134 и л. 135 от ВНОХД/. Като е отчел данните за личността на подсъдимия, както и обстоятелството, че установените от първоинстанционния съд обстоятелства отговарят на условието за изключителна тежест на извършеното от подсъдимия М. престъпление, правилно е формирал извод за наличие на предпоставките на чл. 38а, ал. 2 от НК.

За извършеното от подсъдимия престъпление по чл. 116, ал. 1, т. 4, т. 6 и т. 9, вр. чл. 115, вр. чл. 20, ал. 2, вр. ал. 1 от НК са предвидени, като алтернативи санкции лишаване от свобода от петнадесет до двадесет години, доживотен затвор и доживотен затвор без замяна. Като са приели, че най-подходящо да изпълни целите по чл. 36 от НК е наказанието доживотен затвор, контролираните съдебни инстанции на основание чл. 373, ал. 4 от НПК и чл. 58а, ал. 2 от НК правилно са определили заместващо наказание лишаване от свобода. Неправилно обаче, заместващото наказание е конкретизирано в рамките от двадесет до тридесет години лишаване от свобода. Това решение не съответства на даденото в ТР № 2 от 19.06.2015 г., ОСНК на ВКС, тълкуване по приложението на чл. 58а, ал. 2 и ал. 3 от НК. Съгласно посоченото тълкувателно решение индивидуализацията на наказанието е следвало да бъде осъществена в границите от петнадесет до тридесет години лишаване от свобода. В този смисъл твърдението на жалбоподателя е основателно, но въпреки допуснатото нарушение на закона, настоящата съдебна инстанция приема, че няма основание за намаляване размера на наложеното на М. наказание. Това е така, предвид възприетите смекчаващи и отегчаващи отговорността обстоятелства, високата обществената опасност на деянието и дееца и съобразно с необходимостта да бъдат постигнати целите по чл. 36 от НК.

Както правилно въззивният съд е отбелязал, самопризнанието не би могло за втори път да предопредели редукция на наказанието, тъй като същото, подкрепено от доказателствата по делото, е дало повод за развитие на производството по реда на Глава двадесет и седма от НПК, респ. за приложението на чл. 58а от НК.

Твърдението за изключителен принос на подсъдимия М. М. за разкриване на обективната истина, проявен в действията му в досъдебна фаза на производството е голословно. Видно от приложените по делото материали е, че досъдебното производство е образувано на 05.03.2013 г. по реда на чл. 212, ал. 2 от НПК, със съставяне на протокола за първото действие по разследване – оглед на местопрестъплението. Последното е предприето по повод постъпил в 13 часа и 44 минути на 05.03.2013 г. сигнал на телефон 112, подаден от С. Г., която сигнализираща за открития от Т. Т. труп на момичето при случайно преминаване през местопрестъплението. Установява се още, че подсъдимият М. е привлечен като обвиняем на 06.03.2013 г. и разпитан в това качество. Неговите обяснения обаче, преценени на фона на доказателствените материали, събрани по делото, не са с решаващо значение за разкриване на обективната истина. От тези обстоятелства несъмнено може да се заключи, че не подсъдимият М. е насочил разследващите органи към местопрестъплението, респ. към разкриване на стореното деяние, поради което не може да се заключи, че той съществено е допринесъл за разкриване на деянието или да е улеснил значително разследващите органи в дейността им. Съществена предпоставка за разкриване на престъплението е и сигналът, подаден от бащата на пострадалата във връзка с нейното изчезване.

Характерът и степента на участие на подсъдимия М. в инкриминираното деяние са взети предвид от въззивния съд, съобразно изискването на чл. 21, ал. 1 от НК, като именно обстоятелството, че е установена водеща роля на подсъдимия А. в извършването му е обусловило определянето на по-нисък размер на наказанието по отношение на М.. Този размер е справедлив и при индивидуализация на наказанието в пределите от 15 до 30 години лишаване от свобода, тъй като намаляването му би довело до неоправдано занижаване отговорността на подсъдимия, което не намира опора в материалите по делото и не съответства на целите по чл. 36 от НК.

С жалбата се атакува решението на предходната съдебна инстанция и в частта му, с която е оставена без уважение претенцията на жалбоподателя срещу осъждането му от първоинстанционния съд да заплати на гражданските ищци Т. И. Т. и С. П. Т. обезщетение за причинените в резултат от деянието неимуществени вреди, възлизащо в размер по 150 000 лева на всеки.

Софийски градски съд е изложил съображенията си защо е приел, че предявените в съдебното производство граждански иски са доказани, както по основание, така и по размер /л.199 и л. 200 от НОХД/. Обосновал е справедливостта на уважения размер със значителните болки и страдания, които неминуемо ще съпътстват родителите през целия им житейски път, поради загубата на тяхната дъщеря, която е била в млада възраст и с добра перспектива за продължителност на живот, още повече и с перспективата да има собствено дете. Освен това, съдът е изложил много ясно съображенията си за извода, че гражданските ищци са поддържали много близки отношения със своето дете, като се е позовал на съвкупния и всестранен анализ на доказателствените източници по делото.

Апелативният съд е приел, че присъдените на гражданските ищци обезщетения са справедливи по размер с оглед липсата на каквито и да е данни по делото за влошени отношения между тях и детето им приживе.

Настоящата съдебна инстанция също приема, че присъдените обезщетения са справедливи по размер и са съобразени с установените отношения между гражданските ищци и дъщеря им, които са били близки, с обстоятелството, че родителите ще преживяват липсата на детето си до края на своя живот, както и с изключително младата възраст на П. Т. към момента на извършване на деянието (20 годишна). Необходимо е да се има предвид още съществуващата приживе перспектива пред момичето за продължителен живот, а също така и хипотетичната перспектива да „даде“ живот на детето, което е носила в утробата си, ако не бе лишена от собствения си живот.

По жалбите от страна на подсъдимия А.:

Производството пред СГС е протекло по реда на Глава двадесет и седма от НПК „Съкратено съдебно следствие“.

Предпоставка за провеждането на диференцираната процедура е доброволното признаване на фактите, описани в обстоятелствената част на обвинителния акт, заявено от А. и М. в съдебно заседание пред СГС на 26.09.2014 г. /л. 106 от НОХД/ и изразеното от тях съгласие да не се събират доказателства за тези факти. Съдът е уведомил подсъдимите, че направеното от тях признание и съответните доказателства, събрани в досъдебното производство, ще се ползват при постановяване на присъдата, след като е установил, че признанието им се подкрепя от събраните в досъдебно производство доказателства и същото е направено доброволно.

Процедурата е проведена законосъобразно, като следва да се посочи, че всички тези действия са осъществени в присъствието на адв. М. и адв. Х. – защитници на двамата подсъдими, защитаващи интересите им и понастоящем пред касационната инстанция. Доводите за допуснато нарушение при провеждане на съкратеното съдебно следствие не намират основание по делото. Следва да се обърне внимание и на обстоятелството, че при провеждане на първоинстанционното производство, макар по посочения ред, съдът не се е отклонил от служебното си задължение да изследва обективно, всестранно и пълно доказателствата по делото, като ги е подложил на обстоен анализ и мотивирано е обосновал изводите си, позовавайки се на данните по делото. При достигнати идентични констатации, след извършен самостоятелен анализ от въззивния съд, изводите му за липса на допуснати процесуални нарушения, довели до постановяване присъдата върху предположения, е правилен.

В едната жалба на са изложени общи доводи за съществени процесуални нарушения, които се свеждат до твърдението, че въззивният съд е извършил проверка на доказателствата по делото в противоречие с императивното правило на чл. 107, ал. 5 от НПК и не е извършил обективно, всестранно и пълно изследване на всички обстоятелства по делото, както повелява разпоредбата на чл. 14 от НПК.

Тези твърдения са изцяло неоснователни. При извършената касационна проверка не бяха констатирани нарушения на процесуалните правила, които да са ограничили процесуалните права на подсъдимия.

Въззивната инстанция е оценила доказателствените материали по делото при стриктно съблюдаване на чл. 13, чл. 14 и чл. 107, ал. 5 от НПК. Въпреки безспорно установената в производството по реда на чл. 371, т. 2 от НПК фактическа обстановка, въззивният съд е извършил задълбочен фактически анализ на данните по делото, извършил е цялостна проверка на първоинстанционната присъда и е формирал убеждението си на основата на обективно, всестранно и пълно изследване на всички обстоятелства.

Неоснователни са заявените в касационните жалби оплаквания за допуснато нарушение на закона във връзка с квалификацията на деянието. При установените от предходните инстанции факти, които касационната инстанция в конкретния случай няма правомощие да променя, изводите на съдилищата за съставомерност на извършеното от подсъдимия А. под признаците на чл. 116, ал. 1, т. 4, т. 6 и т. 9 от НК са правилни.

Наведените оплаквания срещу квалификацията на деянието като извършено предумишлено не намират опора в материалите по делото. Неубедителен е аргументът, че обсъждането на мотивите „за“ и „против“ извършване на деянието от страна на подсъдимия А. е било обективно невъзможно за него, предвид осъществените непосредствено преди деянието интимни отношения между него и пострадалата. Обстоятелството, че са осъществени посочените лични отношения не от такова естество, че да отнема възможността на подсъдимия да обмисли бъдещата си престъпна деятелност. Освен това, периодът от време, през който деецът е имал възможност да обсъди мотивите си във връзка с престъпното деяние не е ограничен в интервала от осъществяване на интимните отношения до извършване на деянието. Тъкмо обратното, предвид установения по делото мотив за извършване на деянието, подсъдимият е започнал неговото планиране от момента, в който пострадалата го е информирала, че е бременна – 02.03.2013 г., за което сочи обсъждането на следващия ден 03.03.2013 г. и планирането на дейността, съвместно с другия подсъдим по делото и реализиране на планираното деяние на 04.03.2013 г., т.е. подсъдимият е разполагал с два дни за обмисляне и обсъждане на мотивите за извършване на стореното. При това положение, категорично установено по делото от инстанциите по фактите, следва несъмненият извод, че е налице квалифициращият признак по чл. 116, ал. 1, т. 9 от НК.

Не може да бъде споделено и заявеното, че смъртта е причинена по непредпазливост вследствие на умишлено нанесена телесна повреда. Предходните инстанции правилно са отграничили и преценили обективизираните в действителността действия на подсъдимите спрямо жертвата, които в съзнанието им водят до нейното умъртвяване.

Съгласно т. 3 от Постановление № 2 от 16.12.1957 г. на ПВС за умисъла може да се съди от средствата, с които е извършено деянието, насоката и силата на ударите, от разстоянието, от което се посяга на жертвата и от други обстоятелства. В конкретния случай, от действията на подсъдимия А., инициирал отвеждането на жертвата на сравнително безлюдно място с мотив да разрешат възникналия „проблем“ с нейната бременност, за която тя го информирала два дни по-рано, където съвместно с другия подсъдим нанесли множество удари по лицето и тялото и, а след като съпротивата на жертвата била окончателно сломена, двамата пристъпили към умъртвяване чрез притискане с ръце на шията на момичето (действията на А.) и спиране притока на въздух към организма, чрез запушване на носа и устата на пострадалата (от страна на М.), в резултат от което настъпила смъртта, разкриват психическото отношение на извършителите, а именно пряк умисъл по отношение на смъртния резултат, а не непредпазливост.

Изводите за субективната страна – за вината, под формата на пряк или евентуален умисъл или непредпазливост, следва да се основават на обективни данни по делото. Решавайки въпроса за съдържанието на умисъла при деяния против личността, е необходимо да се изхожда от съвкупността на всички обстоятелства за извършеното престъпление, като се отчете предшестващото поведение на виновния и пострадалия, техните взаимоотношения, начина на извършване на престъплението и характера на нанесените увреждания. В случая, всички действия, предхождащи и съпътстващи деянието, водят до единствено възможния и категоричен извод, че подсъдимите са извършили убийството с пряк умисъл, тъй като са съзнавали общественоопасния характер на деянието, предвиждали са неговите общественоопасни последици и са искали тяхното настъпване – смъртта на пострадалата П. Т..

Неоснователни са и твърденията за липса на квалифициращите обстоятелства по чл. 116, ал. 1, т. 6 и т. 9 от НК.

Твърдението, че пострадалата е изпаднала в безсъзнание в момент, предхождащ нанесените множество и с голям интензитет и сила удари и умъртвяващото физическо въздействие не може да бъде споделено. В тази връзка, въззивният съд е изложил ясно и убедително съображенията си за наличието на квалифициращия признак /л. 128 от ВНОХД/, като се е позовал на установените, посредством СМЕ и КСМЕ обстоятелства, че липсват данни за изпадане на пострадалата в безсъзнателно състояние преди осъщественото от подсъдимите физическо въздействие, от установените защитни наранявания по лявата и длан и пръсти, както и че причина за смъртта е механична асфикция, предизвикана от действията на подсъдимите, с които преустановили притока на въздух към организма на пострадалата.

Всичко това несъмнено сочи, че пострадалата е била в състояние, в което е възприемала и осъзнавала случващото се, изпитвала е силни болки и страдания, обуславящи квалифицирането на деянието като извършено по особено мъчителен начин.

Не кореспондира със съдебната практика и възражението на защитата, че квалифициращият признак особена жестокост, касае единствено личността на дееца, с каквато характеристика подсъдимият А. не се отличава.

Особената жестокост е характеристика, както на дееца, така и на деянието, тъй като личността се проявява в обективизираните действия и обратно – начинът на тяхното извършване, от една страна, сочи към личността на дееца, а от друга страна, представлява обективна даденост.

Решаването на въпроса дали едно деяние е извършено с особена жестокост следва от начина на неговото осъществяване и проявеното от дееца в действителността отношение към жертвата. Правилно е прието от въззивния съд, че обективизираното деяние изразява явно незачитане на човешкия живот и личност, проявено в конкретна жестокост и необяснима ярост. Към това безспорно сочи цялата верига и вида на действията, предприети при осъществяване на деянието, но особено впечатление правят обстоятелствата, че подсъдимият А. не е прекратил действията си, въпреки това, че пострадалата го е молила да спре и му се извинявала, както и, че след като умъртвили жертвата, подсъдимите съблекли тялото и го захвърлили в намираща се в близост бетонна шахта, които действия несъмнено представляват проява на безпощадна бруталност и садизъм, обуславящи квалификацията на деянието като извършено с особена жестокост.

В съдебно заседание пред касационната инстанция, защитата изразява становище, че лишаването от живот, посредством удушаване на жертвата не представлява извършване на деянието с особена жестокост, което аргументира със съпоставка на случаи, при които се извършва „жесток, зверски побой, свързан с многобройни рани, с изключителна интензивност и продължителен период“.

Настоящият състав не може да сподели това, тъй като удушаването на жертвата е не по-малко жесток начин за умъртвяването и. Още повече, при извършването му деецът осъществява пряко и непрекъснато въздействие върху жертвата, докато я умъртви, като непосредствено възприема преживяваните от нея продължителни болки и страдания, които на свой ред определят деянието и като извършено по особено мъчителен начин. Освен това, в конкретния случай характеристиката на престъплението, като извършено с особена жестокост, е предопределена от начина на извършване на всички действия, с които последователно са причинени травматични увреждания на пострадалата, сред които и осъществения по отношение на нея побой.

В жалбата е релевиран довод, съотносим към касационното основание по чл. 348, ал. 1, т. 3 от НПК. Той се състои в твърдение за неправилност на установената от предходните съдебни инстанции доминираща роля на подсъдимия А. в извършването на деянието. В подкрепа на това се твърди, че неправилно са кредитирани обясненията на другия подсъдим по делото, а същевременно се сочи, че изводът за по-голям принос на А. се основава единствено върху преценка на негови външни белези.

Това оплакване не може да бъде споделено, тъй като видно от мотивите на въззивното решение /л. 121 и л. 122 от ВНОХД/, съдът се е позовал на непосредствените си впечатления за физическите особености на подсъдимите и, най-вече, тези на подсъдимия М., не за да обоснове тезата си за по-голям принос на подсъдимия А., а в подкрепа на извода си за несъстоятелност на твърдението му, че М. му е оказал такова психическо въздействие, което го довело до състояние на силна уплаха и невъзможност да се противопостави на иницираните и предприети от М. действия по осъществяване на престъплението.

Освен това, изводът на предходните съдебни инстанции за значително по-голям принос на подсъдимия А. за настъпилите общественоопасни последици от извършеното деяние е изграден върху съвкупния анализ на събраните по делото доказателства. В мотивите на първоинстанционния съд /л. 197 и л. 198 от НОХД/ може да се проследи как е формирано убеждението на съдебния състав по този въпрос.

Въпросът за еднакъв, респ. различен принос на подсъдимите при извършено от тях в условията на съизвършителство деяние, има значение при индивидуализация на наказателната отговорност. Съгласно чл. 21, ал. 1 от НК при определяне на наказанието на съучастници в престъпление, съдът следва да вземе предвид характера и степента на тяхното участие в извършването му. В този смисъл, решаването на този въпрос се извършва на базата и в рамките на установените по делото фактически обстоятелства и не променя правната квалификация на деянието. В конкретния случай, първоинстанционният съд в мотивите на постановената присъда е извършил цялостен анализ на събраните по делото доказателства и мотивирано е изложил защо е приел за установено, че подсъдимият А. има значително по-голям принос за настъпилия от деянието вредоносен резултат, което е възприето и от въззивната инстанция.

Касационният съдебен състав намира извода за по-голям принос на подсъдимия А. при осъществяване на престъплението за правилен и го споделя, предвид обстоятелствата, че подсъдимият е имал ръководни функции не само при планиране на деянието, но и при самото му изпълнение. Първоначално, той е иницирал извършването на деянието, а при самото му осъществяване е наченал изпълнението, посредством спрей за самозащита, а след това и с нанасяне на удари по тялото (включително с дървена летва, която открил в близост) на пострадалата и най-вече поради това, че именно той е причинил смъртоносната травма на шията на П. Т..

Доводът за явна несправедливост на наказанието се обосновава от защитниците на А. и с твърдението, че подсъдимият улеснил в значителна степен разкриването на обективната истина, чрез направеното от него самопризнание, което обстоятелство, наред с изразеното от подсъдимия разкажание, било negliжирано от предходните съдебни инстанции при индивидуализация на наказателната отговорност.

Следва отново да се отбележи, че признаването на фактите от подсъдимия, което е обусловило провеждане на производството по реда на съкратеното съдебно следствие, респ. заменяването в конкретния случай на определеното наказание доживотен затвор с лишаване от свобода, не може да бъде ценено в контекста на смекчаващите вината му обстоятелства, тъй като същото е предпоставило по-благоприятното санкциониране на подсъдимия. Освен това, както е посочила въззивната инстанция /л. 135 от ВНОХД/ по отношение на твърдяното разкажание, първоинстанционният съд правилно е обърнал внимание, че самокритичността на подсъдимия се заявява единствено във връзка с възможността за смекчаване на наказателната отговорност. Твърдението за съдействие от страна на А. за разкриване на престъплението, поради което се претендира приложение на чл. 55, ал. 1, т. 1 от НК е несъстоятелно и не кореспондира с данните по делото. За разкриване на извършеното деяние от основно значение са били подадените сигнали от страна на случайно преминаващите и открили трупа на момичето лица, както и сигналът, подаден от бащата на П. Т. за нейното изчезване. Именно след тези сигнали е установено извършването на деянието, след което са предприети редица процесуални действия, посредством които е разкрита истината относно извършеното и неговите автори.

Ето защо, обстоятелството, че подсъдимият е признал за стореното от него още при първия му разпит, не е от такова естество, че да се цени като смекчаващо вината му обстоятелство, нито пък е с изключителен характер по смисъла на чл. 55, ал. 1, т. 1 от НК.

Предходните съдебни инстанции законосъобразно са приели, че деянието е изключително тежко по смисъла на чл. 38а, ал. 2 от НК, с оглед на което определянето на наказание доживотен затвор измежду алтернативно предвидените в чл. 116, ал. 1 от НК наказания е правилно.

Чистото съдебно минало и младата възраст на подсъдимия са обстоятелства, които са взети предвид при индивидуализация на наказателната отговорност. При наличните по делото отегчаващи обстоятелства и най-вече на обстоятелствата, характеризиращи начина на извършване на деянието, последиците от него и личността на подсъдимия, следва единствено възможният извод за изключителна тежест по смисъла на чл. 38а, ал. 2 от НК на стореното от А., поради което и наложеното наказание доживотен затвор е справедливо.

Както бе посочено по повод жалбата на подсъдимия М., заменяването на доживотния затвор с лишаване от свобода на основание чл. 58а, ал. 2 от НК е законосъобразно. При постановяване на въззивния съдебен акт, съдът е следвало да съобрази указанията, дадени в ТР № 2 от 19.06.2015 г., ОСНК на ВКС, по приложението на чл. 58а, ал. 2 и ал. 3 от НК, съгласно които индивидуализацията на наказанието в конкретния случай е следвало да бъде осъществена в границите от 15 до 30 години лишаване от свобода, а не от 20 до 30 години лишаване от свобода.

Въпреки това, допуснатото нарушение не рефлектира по никакъв начин върху размера на наказанието лишаване от свобода на подсъдимия А., което при установените по делото факти законосъобразно и справедливо е отмерено към максималния предел от 30 години, които и в двата случая е един и същ.

На последно място, следва да се отбележи, че твърденията за съществуващи преди инкриминираното деяние интимни отношения между подсъдимия М. и пострадалата, както и че същият подсъдим е бил под въздействие на алкохол към момента на престъплението, заявени в жалбата с оглед отговорността на подсъдимия, нямат никакво отношение към индивидуализацията на наказателната отговорност на подсъдимия А., поради което не следва да бъдат обсъждани.

В обобщение на изложеното, при индивидуализация на наказанието в рамките на проведеното пред СГС производство по реда на Глава двадесет и седма от НПК, въззивният съд е обсъдил задълбочено всички данни по делото и е отчел конкретните смекчаващи и отегчаващи вината на подсъдимия А. обстоятелства.

Касационната инстанция счита, че определеното на подсъдимия А. наказание доживотен затвор, заменено с лишаване от свобода в размер на 30 години е законосъобразно и отговаря на критерия за справедливост, както и на целите по чл. 36 от НК.

Водим от горното и на основание чл. 354, ал. 1, т. 1 от НПК, Върховният касационен съд, трето наказателно отделение

Р Е Ш И:

ОСТАВЯ В СИЛА въззивно решение № 267 от 29.07.2015 г. постановено по ВНОХД № 1134/2014 г. на Софийския апелативен съд.

Решението не подлежи на обжалване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: